

Nieuwe mogelijkheden voor beroepsonderwijs?

Door Wilko Verbakel

Tijdens mijn bezoek aan Nepal heb ik mij bezig gehouden met het onderzoeken van de mogelijkheid een school voor beroepstraining te starten. Op dit moment is de drempel voor het beroepsonderwijs voor de meeste jongeren namelijk te hoog. Icfon wil met een proefproject proberen daar iets aan te veranderen, waardoor meer jongeren een vak kunnen leren.

In Nederland hebben we veel keuze in scholen en opleidingen: van beroepsonderwijs tot en met Voorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs. Al deze opleidingen sluiten ook weer aan op technische, economische of andere beroepsopleidingen op middelbaar en hoog niveau. In Nepal zit het schoolsysteem anders in elkaar.

Onderwijs in Nepal

Kinderen kunnen vanaf zes jaar naar klas één en vervolgens ligt er een opleidingstraject van tien jaar in het verschieft dat voor iedereen hetzelfde is: vijf jaar basisonderwijs (primary), drie jaar onderbouw van het middelbaar onderwijs (lower secondary) en twee jaar bovenbouw van het middelbaar onderwijs (higher secondary). Het traject wordt afgesloten met het beruchte SLC: School Leaving Certificate. Berucht omdat slechts 30% van de kinderen het in één keer haalt.

Na die tien jaar kunnen de studenten twee jaar een tussenperiode volgen op een hoge school (intermediate level of college), waarbij ze kiezen uit een technische, medische, economische of andere richting. Daarna kunnen ze in drie jaar hun bachelors graad halen aan de universiteit. Nepalezen kunnen dus pas na het SLC (vergelijkbaar met havo-eindexamen) echt een vak gaan leren. Op bijna alle bestaande technische scholen waar onderwijs in lassen, loodgieten, meubelmaken en dergelijke gegeven wordt, kan dat pas na klas tien, terwijl dat in Nederland al kan na zes jaar onderwijs. Het heeft tot de gevolg dat een grote groep kinderen vele jaren op een voor hun te hoog niveau engels, wiskunde, natuurkunde enzovoorts hebben moeten leren.

Geen diploma, geen werk

Aan deze structuur van het Nepalese onderwijs kleven, volgens de Nepalezen met wie ik gesproken heb, drie problemen:

Ouders moeten zich vaak in allerlei financiële bochten wringen om tien jaar scholing te kunnen betalen. Vooral in de dorpen lukt dit vaak niet en moeten de kinderen volstaan met zes tot acht jaar school.

Voor veel andere kinderen is de standaardstof van het SLC te zwaar: niet iedereen is geschikt om moeilijke wiskundesommen te maken of talen te leren. Deze kinderen vallen uit in de klassen zes tot negen of proberen eindeloos - zonder resultaat - het SLC te halen. Deze uitvallers - in de leeftijd van 14 tot 18 jaar - behalen dan dus geen enkel diploma en worden daarom niet toegelaten tot het vervolgonderwijs. Er is in Nepal een grote groep jongeren die zeer gefrustreerd is door dit probleem, waardoor ze ook geen geschikte baan kunnen vinden.

De studenten die wel het SLC halen, studeren verder en hopen daarmee een goede baan te krijgen. In Nepal zijn echter heel weinig banen voor mensen met een hoge opleiding. Daardoor ontstaat ook onder deze groep een grote werkloosheid.

De meer praktische opleidingen, voor beroepen als loodgieter en administratief medewerker, zijn niet erg in trek bij mensen die voor hun SLC tien jaar een studie hebben gedaan met wiskunde en talen. De praktische banen worden als minderwaardig beschouwd. Degenen die na hun SLC wel een beroepsopleiding hebben gevolgd, hebben soms de neiging zich verwend te gedragen: ze accepteren geen baas, gedragen zich lui en wisselen van baan zodra ze elders tien roepie meer kunnen verdienen. Het gevolg van de geschetste problemen is dat de industrie in Nepal vooral gebruik maakt van werknemers uit India.

Verbetering van onderwijs is mogelijk

Na gesprekken met Nepal Educational Support Trust (NEST) en mensen uit de industrie, managers, intellectuelen, docenten en schooldirecteuren zijn we tot de conclusie gekomen dat het introduceren van een beroepsopleiding na klas zeven – nu nauwelijks aanwezig in Nepal - misschien een verbetering is. Net als vroeger op de LTS in Nederland kunnen kinderen vanaf 14 jaar dan in twee jaar

een vocational training (beroepsopleiding) doen waarin ze - in plaats van de huidige leerstof - een vak leren. Het idee van ICFON en NEST is dat na die twee jaar een examen volgt waarbij ze een - door de overheid erkend - Vocational Training Certificaat (VTC) kunnen halen.

Deze vorm van beroepsopleiding heeft een aantal voordelen.

Er worden Nepalese vaklieden opgeleid die de vacatures in eigen land kunnen opvullen.

Door goed onderwijs zal de kwaliteit van praktische vaardigheden verbeteren. Het gebruik van vaklieden zal leiden tot minder gevaarlijke situaties door een betere aanleg van elektriciteit, sanitair, ed. De totale onderwijskosten - voor zowel de families als voor de overheid - kunnen omlaag gaan.

Jongeren die niet de capaciteit hebben om het SLC te halen, volgen minder jaren onderwijs en kunnen op jongere leeftijd beginnen met geld verdienen. Daardoor zijn er ook minder 'higher secondary'-scholen nodig. Het geld daarvoor kan geïnvesteerd worden in het opzetten van scholen voor vocational training.

Het ICFON-NEST initiatief

Op verzoek van een grote overheidsschool in Hetauda gaat ICFON samen met NEST proberen binnen die school een proefproject voor vocational training te introduceren. We hopen hier volgend jaar mee van start te kunnen gaan. Het zal echter van onze financiële mogelijkheden en eventuele extra steun van derden afhangen of we de opleiding ook werkelijk kunnen starten. Op het ogenblik onderzoeken we welke trainingen we kunnen gaan geven en hoeveel kinderen daaraan kunnen deelnemen. Daarnaast moeten we geld inzamelen om personeel en apparatuur te kunnen bekostigen. In gesprekken met het Nepalese ministerie van onderwijs is ons weliswaar 'alle medewerking' toegezegd, maar geen geld. We krijgen echter wel inzage in bijvoorbeeld de examens die nodig zijn om een certificaat te behalen. De ideale situatie is dat het onderwijs uiteindelijk zelfvoorzienend wordt, zodat er niet jarenlang geld ingepompt hoeft te worden. Contacten met de industrie om de studenten aan een baan te helpen zijn dan ook noodzakelijk. We hopen dat we in Nederland sponsors voor dit project kunnen vinden en misschien dat ook technische scholen in ons land de opleiding in Nepal willen steunen.

Om het wiel niet opnieuw uit te vinden heb ik tijdens mijn verblijf in Nepal, samen met de voorzitter van NEST, bestaande beroepsopleidingen bezocht en organisaties die zich daarmee bezig houden. Naast speciale opleidingen voor straatkinderen van andere organisaties bleek er één school te zijn die al beroepsopleiding biedt voor studenten vanaf klas zeven. Deze school dient als voorbeeld voor ons project in Hetauda.

Uit de Samachar van augustus 2003